

Folklorní HazArt

Novelu autorského zákona z pera senátorů, týkající se placení autorských odměn za hudební produkce tzv. výtvorů tradiční lidové kultury, Senát schválil a nyní ji bude projednávat Poslanecká sněmovna.

Tato novela se prodává jako osvobození folklorních souborů od poplatků. Ve své podstatě tato novela na povinnosti platit autorské odměny autorům za užití jejich hudebních děl nic nemění. V případě hudebních produkcí není OSA oprávněn inkasovat autorské odměny za autory, kteří jim nejsou smluvně zastupováni. Senátorská novela tak pouze opakuje, co je již na jiném místě v autorském zákoně dávno napsáno.

Senátoři si také umně přivlastnili návrh změny povinnosti dodat seznam skladeb po konání hudební produkce. Tento návrh OSA předložil ministerstvu kultury v rámci zasílaných podnětů k novele autorského zákona dávno předtím, než vznikl nápad na senátorskou novelu. Sami jsme tak reagovali na zcela nesmyslné ustanovení autorského zákona, kdy pořadatel musel dodat seznam skladeb ještě před konáním hudební produkce. Do našeho návrhu jsme otiskli to, jak postupujeme již dnes v praxi, tj. že seznam skladeb požadujeme po pořadateli hudební produkce do několika dní po jejím skončení.

Nebezpečná je však rétorika, která doprovází obhajobu tohoto zbytečného zásahu do autorského zákona. Slova jako

„OSA (myšleno autor) obere pořadatele hudební produkce o autorskou odměnu“ jsou velmi nebezpečná. Pominu-li fakt, že zaznívají z úst člověka, který vybudoval svůj podnikatelský úspěch na hazardu, nesmí brát autorská obec takovou rétoriku na lehkou váhu. Tato rétorika jde totiž do větší hloubky a nenápadně podprahově atakuje samotnou podstatu autorské tvorby. Někteří z předkladatelů novely se snaží zpochybňovat to, co je zcela samozřejmé v civilizovaném světě. Začínají zpochybňovat vznik nové umělecké tvorby v případech, kdy autor jedinečným a výrazným způsobem upraví dílo jiného autora. Prakticky dochází ke zpochybňování článku 27 odst. 2 Všeobecné deklarace lidských práv, přijaté Valným shromážděním Organizace spojených národů v roce 1948, který každému „zaručuje právo na ochranu morálních a materiálních zájmů, které vyplývají z jeho umělecké tvorby“.

Senátor Valenta vyčetl ministromu financí Andreji Babišovi, že zdanění hazardu nefěřil s hazardním průmyslem, ale s aktivisty, kteří mají jiný pohled na věc. Sám však připravil novelu, kde jej názor autorské obce vůbec nezajímá. Jako velký zastánce podnikatelů a živnostníků opomenul významnou část této skupiny obyvatel, kterou je autorská obec. Dle studie společnosti Ernst & Young kreativní průmysl zaměstnává 3,3 % aktivní populace EU a podílí se 4,2 % na

HDP EU. Kreativní průmysl jako třetí v EU vytváří nejvíce pracovních příležitostí.

Systém může fungovat pouze tehdy, pokud bude právní řád garantovat vyvážený vztah mezi autory a těmi, kteří chtějí jejich tvorbu používat k obchodním účelům. Hlasy opakovaně volající po zvýhodňování jedné skupiny podnikatelů a živnostníků vůči podnikatelům a živnostníkům z kreativního průmyslu jsou pouze laciným populismem. Účet však mají platit autoři. Paradoxní je, že stejné hlasy apelují na národní identitu a kulturní odkaz. Kéž by si alespoň některý z těchto hlasů uvědomoval, že systematické podkopávání samotných základů autorského práva bude v konečném součtu znamenat podkopání základů naší vyspělé kultury, a tím i národní identity. Nebo se snad chceme přiblížit civilizacím, které ničí své památky, pošlapávají jakoukoliv formu vlastnictví a lidská práva?

Letošní zima ani pořádně nevycenila ledové zuby a už je tu pomalu jaro. Přeji vám, abyste ze slunečních paprsků načerpali co nejvíce pozitivní energie. Při projednávání novely autorského zákona ji budeme hodně potřebovat.

Roman Strejček